

Pericopa Noah - Misteriosul loc al nașterii lui Avraham [anul 5779]

Toraua nu ne dezvăluie în mod clar locul unde s-a născut Avraham Avinu. Însă avem unele probe indirecte. Dacă citim în mod superficial, pare că s-a născut în Ur Casdim (Ur al Caldeenilor, adică al babilonienilor).

1. Despre fratele lui, Haran, scrie că s-a născut în Ur Casdim (Geneza 11:28). Așa că probabil și el s-a născut acolo.
2. În Nehemia 9:7 scrie: "Tu ești Domnul Dumnezeu care l-ai ales pe Avraham care l-ai scos din Ur Casdim." Și cum l-a scos din Ur Casdim? "Du-te din țara ta și din patria ta" (Geneza 12:1). Dacă atunci el era în Ur Casdim atunci probabil s-a născut acolo.

Problema este că marele înțelept Ramban (Nahmanides, sec. 13 e.n.) spune în mod categoric: "Avraham nu s-a născut în Ur Casdim" (Geneza 11:28).

Ca să-i înțelegem poziția trebuie să lămurim mai întâi unde se află Ur Casdim (al Caldeenilor, adică al babilonienilor). A fost un oraș foarte renumit în lumea antică în sud-estul Mesopotamiei, la capătul estic al râului Prat (Eufrat), între Bagdadul de astăzi și capătul golfului persan. În mileniul al treilea î.e.n., Ur Casdim era un oraș mare, capitala unui regat mic dar bogat, fiind situat în inima a două puteri uriașe din aceea perioadă: Sumer și Akad. Era renumit ca un centru al cultului păgân al lunii.

După descrierea din Tora (Geneza 10), tot teritoriul ăsta a fost populat de urmașii lui Ham și cucerit de Nimrod. Din cauza asta Ramban spune că nu se poate ca familia lui Avraham să fi venit de acolo, fiindcă este scris clar că patriarhii lui Avraham erau urmașii lui Ever, fiul lui Șem fiul lui Noah. Mai este scris că Avraham și familia lui au venit din Aram Naharayim, din Padan Aram: "Tatăl meu era arameean pe cale să-și piardă adevărata origine" (Deuteronom 26:5). Locul acesta este dincolo de râul Prat (Eufrat), o regiune care era în colțul nord-vest al Mesopotamiei. Astăzi, regiunea asta de Haran se află în sudul Turciei, lângă granița cu Siria. Mai sunt acolo și astăzi locuri care se numesc Terah, Sarug și Nahor. Versetele care ne vorbesc despre această origine a lui Avraham sunt: "Strămoșii voștri, Terah tatăl lui Avraham și tatăl lui Nahor, stăteau dintotdeauna dincolo de râu, adică pe malul estic al acestuia" (Yehoșua 24:2); "Avraham i-a zis sclavului său ... vei merge spre țara mea, spre patria mea ... apoi s-a ridicat și a plecat pe drum spre Aram Naharayim, orașul lui Nahor" (Geneza 24:2-10).

Că el se numește Ivri citim în Geneza 14:13: "Un om care scăpase a venit la Avraham Ha Ivri". Avraham se numește Ivri fiindcă este un descendent a lui Ever, fiul lui Șem, sau fiindcă vine de dincolo de râu, Ever în ebraică înseamnă *dincolo*. Dacă ne întoarcem la orașul Ur Casdim, ăsta era pe partea vestică a râului, când privim dinspre Canaan.

Este încă un fapt care vine în favoarea părerii că Avraham provine din Haran. În Ur Casdim exista o populație predominant urbană, sub un regim dictatorial, cu o preoțime extrem de puternică și toată economia era organizată foarte bine. Din cauza asta valorile religioase și morale severe erau dominante în rândul populației. Față de asta, în regiunea Haran, între neamurile semitice nord-vestice, nu era un stat centralizat, economia se baza încă pe oierit și exista o atmosferă permisivă, libertate de gânduri și de păreri. Din cauza asta s-au încăpățânat și Avraham și Yițhak să le ia băieților lor soții numai fete din "țara patriei", știind că acolo există o atitudine tolerantă față de

cultura etico-religioasă din regiune. Este interesant că atunci când Avraham l-a trimis pe sclavul său să aducă soție fiului său, i-a spus "vei merge spre țara mea, spre patria mea". El n-a amintit nici "familia mea", nici "casa părintească", având deplină încredere în calitatea oamenilor din acea regiune.

Acuma să restabilim ordinea evenimentelor după Ramban. Terah i-a născut pe băieții lui cei mai mari – Avraham și Nahor, dincolo de râul Prat (Euftrat), în orașul Haran. O dată, l-a luat Terah pe băiatul lui, Avraham, în orașul Ur Casdim pentru o misiune pe care noi nu o cunoaștem, iar Nahor și familia lui au rămas acasă. Marele arheolog Albright confirmă situația susținând că Terah se îndeletnicea cu transportul convoaielor de măgari între Haran și Ur Casdim, iar o dată l-a luat cu el și pe fiul lui, Avraham. Acolo, în Ur Casdim, s-a născut probabil și alt fiu al lui Terah, Haran, numele acestuia provenind, poate, de la numele orașului. Acolo, Avraham, din cauza credinței lui într-un Dumnezeu unic și diferit de zeii cetății, a fost arestat. Despre arest este scris în câteva midrașim. Cumva, nu știm cum, Avraham a reușit să fugă din arest, iar Haran a murit. Tot convoiul lui Terah a fost probabil expulzat din Mesopotamia și obligat să se refugieze în Canaan: "Au ieșit cu ei din Ur Casdim ca să meargă în țara Canaanului și au ajuns în Haran și au stat acolo" (Geneza 11:31), adică s-au întors în Haran și acolo a primit Avraham porunca: "Du-te din țara ta și din patria ta și din casa tatălui tău" (Geneza 12:1).

Și acum să explicăm zisele din Nehemia după comentariul lui Ramban: "Tu ești HAȘEM, care l-ai ales pe Avraham, pe care l-ai scos din Ur Casdim", adică Ur Casdim nu este țara de origină a lui Avraham, iar Ramban ne explică că verbul *a scoate* הוצאתי înseamnă "te-am salvat dintr-un loc periculos, te-am eliberat dintr-o situație grea", cum apare de exemplu în Exod 20:2 și în alte versete din Tanach: "Eu sunt HAȘEM, care te-a scos din țara Egiptului și din casa sclavilor". Asta explică că Nehemia nu vorbește despre misiunea pe care a primit-o Avraham, ci despre salvarea lui dintr-o situație foarte grea, în Ur Casdim, printr-o minune săvârșită de Kadoș Baruch Hu.

Este potrivit să terminăm cu o zicere a marelui Rabin Habaal Șem Tov (sec. 18):

Un evreu nu este niciodată singur pe lume fiindcă oriunde se duce, Hakadoș Baruch Hu merge cu el.

אין יהודי בודד בעולם, כל מקום שהוא הולך ה' אלוהיו עמו